

MONITOR BEZPIECZEŃSTWA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

1/2024
15.03.2024

Redakcja:

Karol Janoś (red. naczelny), prof. dr hab. Sebastian Wojciechowski

OBRONNOŚĆ

● ZAANGAŻOWANIE NIEMIEC PODCZAS MANEWRÓW „STEADFAST DEFENDER 2024”

[22.01.2024] Rozpoczęły się ćwiczenia NATO „Steadfast Defender 2024” (Niezlomny obrońca 2024). Mają one charakter największych od zakończenia zimnej wojny manewrów i potrwać aż do maja br. Uczestniczy w nich ok. 90 tys. żołnierzy, ponad 50 okrętów, ok. 80 myśliwców oraz śmigłowców, a także ponad 1 tys. pojazdów bojowych, w tym ok. 100 czołgów i ponad 500 bojowych wozów piechoty z państw członkowskich Sojuszu oraz Szwecji. Jak poinformowano, niemiecki komponent uczestniczący w ćwiczeniach liczy prawie 12 tys. żołnierzy, 3 tys. pojazdów i 30 samolotów. Siły Bundeswehry mają ćwiczyć między innymi szybką dyslokację swoich wojsk realizowaną na kierunku wschodnim. Poprzednie ćwiczenia o podobnej skali odbyły się w 1988 r. – „Reforger” – wzięło w nich udział ok. 125 tys. żołnierzy. Z kolei w manewrach w 2018 r. „Trident Juncture” uczestniczyło prawie 50 tys. żołnierzy. Manewry „Steadfast Defender 2024” nawiązują bezpośrednio do nowych regionalnych planów obronnych Paktu przyjętych ostatecznie podczas szczytu w Wilnie w 2023 r. Są one realizowane m.in. w Niemczech, państwach bałtyckich, Polsce, Norwegii czy Rumunii. Mają zademonstrować zdolność do sprawnego i efektywnego rozmieszczania sił szybkiego reagowania NATO na flance wschodniej i tym samym pokazać możliwość obrony danego terytorium w przypadku militarnego zagrożenia. (SW)

● DZIAŁANIA NATOWSKIEGO DOWÓDZTWA W ULM

[24.01.2024] Połączone natowskie dowództwo logistyczne (Joint Support and Enabling Command – JSEC) w niemieckim Ulm opracowuje plany dotyczące ewentualnego przemieszczenia i rozmieszczenia sił sojuszniczych w Europie. Projekt obejmuje między innymi eksploatację sieci komunikacyjnych, zapewnienie europejskim sojusznikom surowców energetycznych i innych dostaw, przygotowanie infrastruktury krytycznej, w tym dróg oraz szlaków kolejowych niezbędnych do rozmieszczenia sprzętu wojskowego głównie na flance wschodniej. Ostateczny kształt planów będzie uwzględniał doświadczenia i spostrzeżenia wyniesione choćby z ćwiczeń „Steadfast Defender 2024”. Utworzenie JSEC oraz pokrewnego Sojuszniczego Dowództwa Sił Połączonych NATO (JFC) w Norfolk uzyskało poparcie ministrów obrony NATO w 2018 r. Dowództwo JFC Norfolk zabezpiecza szlaki żeglugi pomiędzy Ameryką Północną i Europą. Natomiast JSEC koncentruje się na działaniach na kontynencie europejskim. Zasadniczą rolę w utworzeniu JSEC odegrały Niemcy, udostępniając część potrzebnej infrastruktury. JSEC jest elementem Struktury Sił NATO i pozostaje po dowództwem operacyjnym Naczelnego Dowódcy Sił Sojuszniczych w Europie (SACEUR). W 2019 r. osiągnęło ono wstępną gotowość operacyjną (pełną w 2021 r.). Obecnie do głównych zadań dowództwa należy tworzenie zaplecza podczas operacji lub innych zadań realizowanych przez siły Sojuszu na europejskim teatrze działań. Ponadto dowództwo jest odpowiedzialne za transport ładunków osobowych i wojskowych wszystkimi rodzajami transportu (w tym podczas ćwiczeń), wsparcie materiałowe czy logistyczne dla grup wielonarodowych oraz organizowanie rozmieszczenia sił sojuszu na ich obszarach odpowiedzialności. (SW)

● UDZIAŁ NIEMIECKICH SIŁ ZBROJNYCH W ĆWICZENIACH NA TERYTORIUM POLSKI

[25.02.2024] Na terytorium Polski rozpoczęły się ćwiczenia wojskowe „Dragon-24”. Oprócz Wojska Polskiego brali w nich udział żołnierze m.in. z Niemiec, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Turcji czy Albanii. Łącznie objęły one ok. 20 tys. żołnierzy i 3,5 tys. sztuk sprzętu z 10 państw NATO, w tym prawie 15 tys. polskich żołnierzy. Dotyczyło to między innymi 11. Lubuskiej Dywizji Kawalerii Pancерnej, ale też żołnierzy wojsk specjalnych, sił powietrznych, marynarki wojennej i obrony terytorialnej. Ponadto w ćwiczeniach uczestniczyły stacjonujące w Polsce oddziały sojusznicze NATO. W „Dragon-24” zaangażowane były również elementy pozamilitarne systemu obronnego państwa, w tym administracji samorządowej na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym oraz administracji rządowej. Oprócz zadań bojowych prowadzonych na lądzie, w powietrzu i na morzu ćwiczenia obejmowały także zadania prowadzone w cyberprzestrzeni. Obok ćwiczeń „Dragon-24” w Polsce trwały też natowskie ćwiczenia „Brilliant Jump-24” z udziałem ok. 3 tys. wojskowych z Albanii, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Turcji, Niemiec oraz Polski. Ich celem było między innymi przetestowanie szybkiego przerzutu wojsk na wschodnią flankę NATO, w tym choćby z terytorium RFN. Manewry „Dragon-24” i „Brilliant Jump-24” były realizowane w ramach „Steadfast Defender 2024”. (SW)

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE

● KOLEJNE ARESZTOWANIA W ZWIĄZKU Z PRÓBĄ ZAMACHU W KOLONII

[02.01.2024] Na początku stycznia niemieckie służby specjalne poinformowały o zatrzymaniu 3 kolejnych osób podejrzanych o planowanie ataku terrorystycznego na katedrę w Kolonii. Zamachu zamierzano dokonać w noc sylwestrową. Oględziny wskazanego miejsca nie wykazały jednak nic podejrzanego. Podczas kontroli wykorzystano różne techniki operacyjne, w tym psy przeszkolone do wykrywania materiałów wybuchowych. Działania policyjne miały też miejsce w Duisburgu, Herne i Nörvenich w powiecie Düren. Na terenie różnych landów zatrzymano 3 osoby powiązane z Tadżykiem, który został aresztowany w Wesel w Wigilię Bożego Narodzenia. Według ustaleń policji rozbita komórka była powiązana z Państwem Islamskim Prowincji Chorasán. Jak wskazał po aresztowaniu minister spraw wewnętrznych Nadrenii Północnej-Westfalii Herbert Reul, przeprowadzana akcja była kolejnym potwierdzeniem eskalacji zagrożenia ze strony fundamentalistów islamskich. Łącznie w Niemczech od 2000 r. udaremniono ponad 20 różnych ataków terrorystycznych o podłożu islamistycznym. (SW)

BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE

● UDZIAŁ PRZEDSTAWICIELA NIEMIEC W SPOTKANIU SZEFÓW SIŁ ZBROJNYCH NATO

[02.01.2024] W Brukseli odbyło się posiedzenie Komitetu Wojskowego – najwyższego organu wojskowego NATO, w którym uczestniczyli szefowie sił zbrojnych państw członkowskich Paktu, Szwecji oraz zaproszeni goście. RFN podczas spotkania reprezentował generał broni Wolfgang Wien, który od 1 października 2023 r. jest przedstawicielem wojskowym Niemiec przy NATO i UE. Obrady otworzył

admirał Rob Bauer – przewodniczący Komitetu Wojskowego. Do zgromadzonych za pośrednictwem wideokonferencji dołączyli też m.in. generał Christopher Cavoli – Naczelny Dowódca Sił Sojuszniczych NATO w Europie (SACEUR) oraz generał Philippe Lavigne – Naczelny Dowódca Sił Sojuszniczych NATO ds. Transformacji (SACT). Głównym tematem spotkania było wzmocnienie odstraszania i obrony NATO poprzez maksymalizację wykonalności nowych planów obronnych oraz wypracowanie wytycznych przed posiedzeniem ministrów obrony Paktu w lutym 2024 r. i szczytem w Waszyngtonie w lipcu 2024 r. Podczas pierwszej sesji generał Ch. Cavoli poinformował zebranych o postępach poczynionych na drodze do wdrożenia i wykonalności planów, które zostały przyjęte na szczycie w Wilnie w lipcu 2023 r. Był to punkt wyjścia do dyskusji na temat zdolności przemysłu obronnego czy planowania operacyjnego. W trakcie drugiej sesji generał P. Lavigne przedstawił podsumowanie i aktualne informacje na temat transformacji wojennej NATO, w tym kolektywnej obrony i skonsolidowanego odstraszania. Trzecia sesja dotyczyła zintegrowanej obrony przeciwlotniczej oraz przeciwrakietowej realizowanej w celu poprawy gotowości i interoperacyjności. Podczas czwartej sesji szefowie obrony przedstawili dodatkowe wskazówki i wytyczne w sprawie wojskowych priorytetów NATO w zakresie odstraszania i obrony. Ostatnia sesja podczas pierwszego dnia obrad była realizowana w formacie Rady NATO–Ukraina. Skupiono się podczas niej na omówieniu sytuacji na froncie oraz dalszego wsparcia przez sojuszników Ukrainy. Drugiego dnia szefowie obrony spotkali się z przedstawicielami Partnerskiej Grupy ds. Interoperacyjności (PIAG) z Australii, Austrii, Irlandii, Nowej Zelandii i Szwajcarii oraz swoimi odpowiednikami z państw regionu Indo–Pacyfiku: Australii, Japonii, Nowej Zelandii i Republiki Korei, a także sekretarzem generalnym NATO Jensem Stoltenbergiem. (SW)

● **KONSULTACJE RADY PÓŁNOCNOATLANTYCKIEJ W FORMACIE DORADCÓW DS. BEZPIECZEŃSTWA**

[7.02.2024] Sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg przewodniczył w Brukseli posiedzeniu Rady Północnoatlantyckiej w formacie głównych doradców ds. bezpieczeństwa narodowego państw członkowskich Paktu oraz Szwecji. Wśród najważniejszych poruszanych tematów znalazły się kwestie dotyczące dotychczasowych przygotowań do lipcowego szczytu w Waszyngtonie, dalszego wsparcia Ukrainy, wzmocnienia odstraszania i obrony Paktu oraz narastającego wyzwania pochodzącego ze strony Chin. Sekretarz generalny kilkakrotnie zaznaczył, że zarówno Europa, jak i Ameryka Północna wnoszą kluczowy wkład w zachowanie wolności przez Ukrainę, a udzielanie jej wsparcia leży w interesie bezpieczeństwa sojuszników. Dodał także, że „rosyjskie zwycięstwo osłabiłoby Sojusz i ośmieliłoby nie tylko Rosję, ale także Chiny, Iran i Koreę Północną”. J. Stoltenberg wskazał też na środki mające na celu wzmocnienie odstraszania i obrony NATO, przypominając, iż w lipcu 2023 r. Pakt zawarł umowy np. na produkcję amunicji o wartości 10 mld dolarów, w tym 5,5 mld dolarów przeznaczono na 1 tys. dodatkowych pocisków w ramach systemu Patriot. Uczestnicy spotkania potępilli ponadto destabilizującą rolę Iranu na Bliskim Wschodzie, czego dowodem są m.in. ataki przeprowadzane w Iraku i Syrii. Podkreślili także konieczność ścisłej współpracy NATO z partnerami w Azji, co dotyczy przede wszystkim takich podmiotów, jak Australia, Japonia, Nowa Zelandia i Korea Południowa. (SW)

UDZIAŁ B. PISTORIUSA W SPOTKANIU MINISTRÓW OBRONY NATO

[15.02.2024] W kwaterze głównej NATO w Brukseli odbyło się spotkanie ministrów obrony państw członkowskich. Obradom przewodniczył sekretarz generalny Paktu Jens Stoltenberg. Stronę niemiecką reprezentował minister obrony Boris Pistorius. Do najważniejszych poruszanych tematów zaliczyć należy kwestie: wydatków na obronę ponoszonych przez państw członkowskie Paktu, wsparcia dla Ukrainy, produkcji amunicji, planów obronnych czy przygotowań do szczytu w Waszyngtonie. Odnośnie do pierwszego zagadnienia J. Stoltenberg podkreślił historyczny postęp, jaki dokonał się w zakresie wydatków na obronę – wskazując, że „w ubiegłym roku byliśmy świadkami bezprecedensowego wzrostu o 11% wśród europejskich członków Sojuszu i Kanady”. Natomiast w tym roku Pakt spodziewa się, iż 18 państw członkowskich wyda co najmniej 2% swojego PKB na obronę. Zatem łącznie od momentu złożenia deklaracji inwestycyjnej w 2014 r. europejscy członkowie i Kanada dołożyli ponad 600 mld dolarów na obronę. Jeśli chodzi o kwestię ukraińską, to znaczenie mają ustalenia wypracowane podczas posiedzenia Grupy Kontaktowej ds. Obrony Ukrainy, które odbyło się 14.02. Sekretarz generalny wyraził ponadto zadowolenie z niedawnej decyzji Unii Europejskiej w sprawie nowego, dużego pakietu pomocy dla Ukrainy i wyraził nadzieję, iż podobną decyzję podejmie wkrótce Kongres USA. Do kluczowych konkluzji spotkania zaliczyć należy m.in. wsparcie dla ukraińskiej obrony przeciwrakietowej, sił powietrznych, systemów artyleryjskich, infrastruktury dronów czy polityki rozminowania. Ministrowie omówili również postępy w zakresie zwiększenia produkcji amunicji. Koresponduje z tym także kwestia nowych planów obronnych Sojuszu i ich testowania podczas ćwiczeń „Steadfast Defender”. Podczas spotkania podjęto ponadto decyzję o utworzeniu w Polsce nowego Centrum Edukacji, Analiz i Szkolenia NATO–Ukraina. (SW)

WIZYTA SEKRETARZA GENERALNEGO NATO W MONACHIUM

[16–18.02.2024] Sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg podczas pobytu w Monachium uczestniczył m.in. w obradach Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa. 17.02 przemawiając na jej forum, powiedział, że Sojusz nigdy nie traktuje pokoju jako czegoś oczywistego, ale nie ma obecnie bezpośredniego zagrożenia militarnego dla żadnego z członków NATO. J. Stoltenberg wskazał na rekordowy wzrost wydatków Paktu na obronę i produkcję zbrojeniową. W przypadku Ukrainy wyraził zadowolenie, że europejscy sojusznicy i Kanada zwiększają pomoc i ostrzegł, że istnieje „żywotna i pilna potrzeba”, aby USA poszły w ich ślady. Wezwał również Rosję do odpowiedzi na „poważne pytania” dotyczące śmierci A. Nawalnego. Podczas konferencji sekretarz generalny odbył też szereg spotkań dwustronnych, w tym m.in. z: królem Jordanii, ministrem spraw zagranicznych Arabii Saudyjskiej, premierem i ministrem spraw zagranicznych Kataru, premierem Danii czy prezydentem Czarnogóry. Podczas wizyty w Monachium spotkał się również ze specjalnym wysłannikiem prezydenta USA ds. klimatu, dyrektorem generalnym Google, delegacją Lockheed Martin oraz Boeinga. Odbył konsultacje z ponadpartyjnymi delegacjami Senatu USA, podczas których podkreślił konieczność niezwłocznego zatwierdzenia przez Stany Zjednoczone dalszej pomocy dla Ukrainy. Wskazał ponadto, że wsparcie dla Ukrainy jest przykładem prawdziwego transatlantyckiego podziału obciążeń i wyraził zadowolenie z historycznego wzrostu wydatków obronnych NATO. Oprócz tego (16.02) J. Stoltenberg w towarzystwie przewodniczącej Komisji Europejskiej U. von der Leyen i premiera Bawarii M. Södera wziął udział w Forum Transatlantyckim CSU. (SW)

